

Türkiye Doğası

Bülent Gözcelioğlu

Uzunkulaklı Yarasalar

Yarasanın uçan bir memeli türü olduğunu biliyoruz. Yarasalar da tıpkı keçi, inek, şempanze, fare, sincap, tavşan, fil, balina, yunus gibi vb. memeliler gibi, yavrularını emzirerek büyütürler. Ülkemizde de 30'un üzerinde yarasa türü yaşıyor. Bunlardan bir grup da bilimsel adları Plecotus olan uzun kulaklı yarasalar.

Uzunkulaklı yarasalar, kulakları vücutlarına göre çok büyük (bazen vücudun tamamı kadar), sırtları kahverengi, karın kısımları gümüşümsü renkli, gözleri diğer yarasalara göre oldukça büyük yapılı yarasalardır. En dikkat çekici özellikleri olan kulaklarını uçarken ileriye doğru dik biçimde uzatırlar; dinlenme sırasındaysa koç boynuzu gibi yan tarafa kıvrıp katlarlar. Kış uykusu sırasında da kulaklarını aşağıya doğru bakacak biçimde kıvrıp katlarlar.

Uzunkulaklı yarasalarda gözler diğer yarasalara göre daha büyük olmasına karşın, "tapetum lucidum" adı verilen yapıyı içermez. Tapetum lucidum, geceleri görmeyi sağlayan bir yapı. Bu yapı, geceleri ya da az ışıkta gözün alabildiği ışığın miktarını artırarak, mevcut ışıktan daha fazla yararlanmayı sağlar. Aynı zamanda gözün gece parlamasına da neden olur. Uzunkulaklı yarasalar etkinliklerini gece yaparlar. Gün battıktan sonra tünelerinden çıkarlar ve neredeyse gün doğumuna kadar dışarıda avlanırlar. Uçuşları yavaştır. Ağaç tepelerine yakın ve yerden

3-15 metre yükseklikte uçarlar. Ağaç tepelerinde helikopter gibi durup böcekleri avlarlar. Genellikle güve kelekleriyle beslenirler. Kınkanatlı ve yarıkkanatlı böcekler, arılar, sinekler, kulağakaşanlar, örümcekler diğer besinleri arasındadır.

Küçük gruplar halinde yaşayan uzun kulaklı yarasalar, genellikle yüksek rakımlı yerleri yaşam alanı olarak tercih ederler. Yaz aylarında ormanlık yerlerde ağaç kovuklarını dinlenme amaçlı olarak kullanırlar.

Uzunkulaklı yaraların üreme biçimleri de ilginç. Sonbaharda ya da kış bitiminde

Süt içme zamanı:
Yavrular annenin üzerine tırmanarak memelere ulaşır ve beslenmelerini gerçekleştirirler.

çiftleşen bireyler, ilkbaharda doğurur. Sonbaharda çiftleşenlerin embriyo gelişimi hemen gerçekleşmez; havaların ısınmasına kadar geciktirilebilir. Gebelik süresi değişmekle birlikte 50-90 gün arasındadır. Mayıs ya da Haziran'da tek yavru yaparlar. Çok az görülmekle birlikte ikiz yavru yaptıkları da olur. Yavrular doğduklarında pembe renkli ve çıplak (kürksüz) olurlar. Doğduklarında ayakları vücutlarına göre oldukça büyüktür. Bu sayede annelerinin kürküne rahatlıkla tutunabilirler. Ayaklar, üç hafta boyunca yavrunun anneye sıkı sıkıya tutunmasını sağlar. Yavru tüneğe geçtiğinde anne yiyecek aramaya çıkabilir. Altı haftalık olduğunda emmeyi bırakarak kendi başına yiyecek aramaya çıkabilir. Ekim ayının ortalarından başlayarak Nisan'a kadar kış uykusuna yatabilirler. Kış uykusu için mağaralar, ağaç kovukları, çatılar, maden ocakları gibi yerleri tercih ederler.

Ülkemizde sayıları fazla olmasa da yarasalara ilgili çalışmalar yapan biliminsanları var. Bunlardan biri Niğde Üniversitesi'nden Doç. Dr. Ahmet Karataş.

Karataş, uzun zamandan bu yana Türkiye'de yaşayan yarasaların sınıflandırılması, yayılış alanları, korunması gibi konularda araştırmalar yapıyor. Fotoğrafları da bu çalışmalar sırasında çekmiş.

Yarasalar doğal ekosistemlerin vazgeçilmezlerinden. Her şeyden önce böcek beslendiklerinden ekolojik zincirde böcek popülasyonunu kontrol ediyorlar. Ancak, yaşam alanlarının gittikçe azalması, tarımsal ilaçlamalar gibi birçok neden dolayı yaşamları tehlike altında.

Fotoğraflar: Doç. Dr. Ahmet Karataş